

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

11. juuli 1996*

Konkurents – Ettevõtjate ühenduste otsused – Ettevõtjatevahelised kokkulepped – Erandi kohaldamise otsus

Liidetud kohtuasjades T-528/93, T-542/93, T-543/93 ja T-546/93,

Métropole télévision SA, Prantsuse õiguse järgi asutatud ning Pariisis asuv äriühing, esindajad: advokaat Pierre Deprez ja advokaat Philippe Dian ning suulises menetluses advokaat Didier Théophile, Pariis, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaat Aloyse May büroo, 31 Grand-rue,

hageja,

Reti Televisive Italiane SpA, Itaalia õiguse alusel asutatud ning Roomas asuv äriühing, esindajad: advokaat Carlo Mezzanotte ja advokaat Giovanni Motzo, Rooma, advokaat Aurelio Pappalardo ning suulises menetluses advokaat Massimo Merola, Trapani, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaat Alain Lorangi büroo, 51 rue Albert Ier,

hageja,

keda toetas

Sociedade Independente de Comunicação SA (SIC), Portugali õiguse alusel asutatud ning Linda-a-Velhas (Portugal) asuv äriühing, esindaja: advokaat Carlos Botelho Moniz, Lissabon, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaat Carole Kerscheni büroo, 31 Grand-rue,

menetlusse astuja,

Gestevisión Telecinco SA, Hispaania õiguse alusel asutatud ning Madridis asuv äriühing, esindaja: advokaat Santiago Muñoz Machado, Madrid, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaat Carlos Amo Quiñones büroo, 2 rue Gabriel Lippmann,

ja

Antena 3 de Televisión, Hispaania õiguse alusel asutatud ning Madridis asuv äriühing, esindajad: advokaat Fernando Pombo Garcia, advokaat Ricardo Garcia Vicente, advokaat Emiliano Garayar Gutierrez ja advokaat Maria Luisa Tierno Centella, Madrid, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaat Claude Wassenichi büroo, 6 rue Dicks,

hagejad,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad:

* Kohtumenetluse keeled: hispaania, prantsuse ja itaalia keel.

– kohtuasjas T-528/93 õigustalituse ametnik Berend Jan Drijber ja liikmesriigi ametnik õigustalituse juures Géraud de Bergues, hiljem ainult Drijber,

– kohtuasjas T-542/93 õigustalituse ametnik Berend Jan Drijber, keda abistas advokaat Alberto Dal Ferro, Vicenza,

– kohtuasjades T-543/93 ja T-546/93 õigustalituse ametnikud Berend Jan Drijber ja Francisco Enrique González Díaz

ning suulises menetluses liikmesriigi ametnik õigustalituse juures Guy Charrier, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o õigustalituse ametnik Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kostja,

keda toetasid:

kohtuasjas T-528/93

Euroopa Ringhäälinguliit, Genfis (Šveits) asuv ringhäälinguorganisatsioonide ühendus, mille tegevust reguleerib Šveitsi õigus (edaspidi "ERL"), esindaja: Müncheni ülikooli professor Hanns Ullrich, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaat Jean Welteri büroo, 100 boulevard de la Pétrusse,

kohtuasjas T-542/93

Radiotelevisione italiana SpA (RAI), Itaalia õiguse alusel asutatud ning Roomas asuv äriühing, esindajad: advokaat Patrizia Ferrara Ginsburg, Luxembourg, advokaat Alessandro Pace ja advokaat Gian Luigi Tosato, Rooma, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaat Ferrara Ginsburgi büroo, 31 avenue Guillaume,

ja

kohtuasjades T-543/93 ja T-546/93

Radiotelevisión española (RTVE), Hispaania õiguse alusel asutatud ning Madridis asuv äriühing, esindajad: advokaat Alfredo Sánchez-Bella Carswell, advokaat Rafael Aldama Caso ja advokaat José Rivas Andrés, Madrid, hiljem advokaat Aldama Caso ja advokaat Rivas Andrés, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaat Jean Welteri büroos, 100 boulevard de la Pétrusse,

menetlusse astujad,

mille esemeks on komisjoni 11. juuni 1993. aasta otsuse 93/403/EMÜ (EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohaldamise menetluse kohta 85 (IV/32.150 – ERL/Eurovisiooni süsteem, EÜT L 179, lk 23)) tühistamine,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus),

koosseisus esimees A. Saggio, kohtunikud H. Kirschner, A. Kalogeropoulos, V. Tiili ja R. M. Moura Ramos,

kohtusekretär: ametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ning 16. ja 17. jaanuari 1996. aasta suulises menetluses esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluses

1 Métropole Télévision SA (edaspidi "M6"), kohtuasja T-528/93 hageja, on üldise sisuga eratelekanal, kellele pädev Prantsuse asutus andis 26. veebruari 1987. aasta otsusega loa osutada kümne aasta jooksul maapealse ülekandesüsteemi teel kodeerimata kujul edastatavat üleriiklikku televisiooniteenust.

2 Reti Televisive Italiane SpA (edaspidi "RTI"), kohtuasja T-542/93 hageja, on Itaalia õiguse alusel asutatud äriühing, kes sai pädevalt Itaalia asutuselt 13. augustil 1992 kolm eraldi litsentsi kolme saatja (Canale 5, Italia 1 ja Retequattro) ringhäälinguettevõtja teleprogrammide edastamiseks, mida kantakse üle ühest ja samast firmast ning levitatakse vastastikku seotud seadmete kaudu.

3 Gestevisión Telecinco SA (edaspidi "Telecinco"), hageja kohtuasjas T-543/93, on Hispaania õiguse alusel 1989. aasta märtsis asutatud äriühing, kellele pädev Hispaania asutus andis loa osutada Hispaanias kümne aasta pikkuse perioodi vältel (mida võidakse pikendada) eratelevisiooniteenust.

4 Antena 3 de Televisión (edaspidi "Antena 3"), hageja kohtuasjas T-546/93, on Hispaania õiguse alusel 7. juunil 1988 asutatud äriühing, kes sai pädevalt Hispaania asutuselt litsentsi riikliku avaliku televisiooniteenuse kaudseks osutamiseks esialgse kümne aasta pikkuse perioodi jooksul.

5 Oma hagidega nõuavad hagejad, et tühistataks komisjoni 11. juuni 1993. aasta otsus 93/403/EMÜ EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohaldamise menetluse kohta (IV/32.150 – ERL/Eurovisiooni süsteem, EÜT L 179, lk 23, edaspidi "otsus"), mis on adresseeritud Euroopa Ringhäälinguliidule (edaspidi "ERL").

6 Asutamislepingu artikli 85 lõike 3 alusel tehtud otsuses on teatatud, et artikli 85 lõike 1 sätteid ei saa 26. veebruarist 1993 kuni 25. veebruarini 1998 kohaldada:

- ERLi põhikirja ja muude eeskirjade suhtes, mis reguleerivad spordivõistluste teleülekandeõiguste omandamist;
- spordisaadete omavahelise vahetamise suhtes Eurovisiooni raames;
- selle suhtes, kuidas kolmandad isikud neid saateid lepingute alusel kasutada saavad.

ERL ja Eurovisiooni süsteem

7 ERL on raadio- ja teleorganisatsioonide mittetulunduslik kutseühendus, mis loodi 1950. aastal ning mille peakontor on Genfis (Šveits). Vastavalt ERLi põhikirja (3. juulil 1992 muudetud kujul) artiklile 2 on tema eesmärgid oma liikmete huvide esindamine programmide valdkonnas ja õiguslikus, tehnilises ja muudes valdkondades, eriti edendades raadio- ja teleprogrammide vastastikust vahetamist kõigi vahenditega – nt Eurovisioon ja Euroraadio – ja igasuguse muu koostöö edendamine oma liikmete vahel ja teiste ringhäälinguorganisatsioonide või nende ühendustega, samuti oma tegevliikmete abistamine mis tahes läbirääkimistel või nende soovil ja nende nimel ise läbirääkimistel osalemine. Otsuse tegemise kuupäevaks oli ERLis oma Ida-Euroopa analoogiga ühinemise järel 47 Euroopa ringhäälingupiirkonda jäävas riigis 67 aktiivset liiget, neist enamik avaliku sektori organisatsioonid.

8 ERLi loomise ajal osutasid Euroopas ringhäälingu- ja televisiooniteenust peaaegu eranditult avaliku sektori organisatsioonid või avalikku teenust osutavad sageli monopoolsed organisatsioonid. 1984. aastal, vahetult enne valdavalt kommertslike raadio- ja teleorganisatsioonide väljakujunemist, mis märkis 1980. aastate teist poolt, võttis ERL esmakordselt oma liikmeks eratelevisiooniorganisatsiooni, Prantsuse äriühingu Canal Plus. Lisaks lubas ERL 1986. aastal Prantsuse telekanalil TF1 liikmeks jääda ka pärast erastamist. Samal perioodil kaotas audiovisuaalne sektor oluliste tehniliste uuenduste tõttu oma esialgse suhtelise homogeensuse. Turule ilmusid uut laadi ettevõtjad, riiklikud, regionaalsed või piiriülesed, mis olid vahel spetsialiseerunud teatud programmidele (kultuur, sport, muusika) või mida rahastati abonentlepingute teel (tasuline televisioon), eesmärgiga edastada teleprogramme kaabel- ja satelliitlevi kaudu.

9 9. veebruari 11988 muudeti ERLi põhikirja, et ERLi enda sõnul "piirata Eurovisiooni liikmete arvu vastavalt selle eesmärkidele ja tegevusviisile" [mitteametlik tõlge], mis iseloomustas seda kui erilist ringhäälinguettevõtjate ühendust.

10 ERLi põhikirja (3. juuli 1992. aasta versiooni) artikkel 3 on järgmine:

"§ 1. ERLi liikmed jagunevad kahte kategooriasse:

– tegevliikmed;

– assotsieerunud liikmed. [siin ja edaspidi on osundatud põhikirja tsiteeritud mitteametlikus tõlkes]

[...]

§ 3. ERLi tegevliikmeks võivad olla Rahvusvahelise Telekommunikatsiooniliidu (RTL) Euroopa ringhäälingupiirkonnas (vastavalt rahvusvahelise telekommunikatsioonikonventsiooni lisas toodud raadioeeskirjade määratlusele) asuva liikmesriigi ringhäälinguorganisatsioonid või nende ühendused, kes osutavad selles riigis pädevate asutuste loal riikliku tähtsuse ja iseloomuga ringhäälinguteenust ning suudavad lisaks tõendada, et vastavad kõigile alltoodud tingimustele:

a) nad on kohustatud teenindama kõiki oma riigi elanikke ning juba teenindavadki vähemalt ühte olulist osa elanikkonnast, samas kui neile jäetakse siiski mõistlik aeg, et hakata teenindama kogu elanikkonda;

b) nad on kohustatud pakkuma ning pakuvadki mitmekesiseid ja tasakaalustatud programme, mis on suunatud kõigile elanikkonna kihtidele ning hõlmavad piisaval määral publiku eri kategooriate erihuvidele või vähemuste huvidele vastavaid saateid, olenemata nende saadete

maksumuse ja publikureitingu suhtest;

c) nad toodavad ja/või lasevad oma sisulise kontrolli all toota olulise osa edastatavatest saadetest."

11 Et võtta arvesse varasemate liikmete omandatud õigusi, täpsustas ERLi põhikirja 9. veebruari 1988. aasta versiooni artikli 21 teine lõik, et ka muudetud artikkel 3 ei kahjusta nende organisatsioonide staatust, kes olid põhikirja jõustumise ajaks 1. märtsil 1988 juba tegevliikmed, kuid ei vastanud kõigile seal sätestatud tingimustele. ERLi põhikirja 3. juuli 1992. aasta versioonis asub see säte artikli 6 lõike 1 teises lõigus.

12 Eurovisioon moodustab ERLi tegevliikmete vahelise programmivahetuse põhiraamistikku. See on eksisteerinud alates 1954. aastast ning täidab suurt osa ERLi eesmärkidest. Tema põhikirja 3. juuli 1992. aasta redaktsiooni artikli 3 lõikes 6 on sätestatud: "Eurovisioon on ERLi korraldatud ja koordineeritav teleprogrammide vahetamise süsteem, mis põhineb liikmete kohustusel pakkuda üksteisele vastastikkuse alusel olulisi uudiseid ning reportaaže päevakajalistest sündmustest ja nende riikide territooriumil toimuvatest spordivõistlustest ja kultuuriüritustest, mis võivad teistele Eurovisiooni liikmetele huvi pakkuda, võimaldades seega neil kõigil osutada oma riikide vaatajatele neis valdkondades kvaliteetset teenust." Eurovisiooni liikmeteks on ERLi tegevliikmed ning selle tegevliikmete ühendused. Kõik ERLi liikmed võivad ühiselt omandada ja omavahel jagada rahvusvaheliste spordivõistluste teleülekanndeõigusi, nn eurovisiooniõigusi (ning nendega seotud kulusid).

13 Kuni 1. märtsini 1988 said ERLi ja Eurovisiooni teenuseid kasutada üksnes nende liikmed. 1988. aasta muudatusega lisati artiklisse 3 aga uus lõige (lõige 6), mis sätestas, et Eurovisiooni süsteemi pääsevad lepingu alusel ka assotsieerunud liikmed ja mitteliikmed.

14 Kohtutoimikust selgub, et M6 on oma rajamisest saadik esitanud viis korda (1987., 1988., 1989., 1990. ja 1993. aastal) ERLi tegevliikmeks astumise taotluse. Tema viimane taotlus, mille ta esitas 8. veebruaril 1993, lükati 6. juuli 1993. aasta kirjaga tagasi. Selles ERLi peasekretäri kirjas märgiti eriti, et "vastavalt liikmeks saamise kriteeriumide tõlgendamise sisesuunistele tuleb M6 kui kommertsringhäälinguorganisatsiooni kohta järeldada *prima facie* (vastupidiste tõendite puudumisel), et ta ei vasta ERLi tegevliikmeks saamise tingimustele. [...] [ERLi haldus-]nõukogu on küll märganud, et 1990. aastast saadik on nii M6 levik kui ka programmid läbi teinud positiivse arengu, kuid nõukogu ei ole leidnud tõendeid, mida oleks vaja teistsuguse järelduse tegemiseks."

15 Antena 3 esitas ERLile tegevliikmeks astumise taotluse 27. märtsi 1990. aasta kirjaga. 4. aprillil 1990 teatas ERL talle, et kuna teatavaid ERLi eeskirju on vaja kohandada, ei võeta uusi liikmeid vastu enne 1991. aasta algust. Vastuvõtmise taotlus lükati viimaks tagasi ERLi haldusnõukogu otsusega, mis edastati hagejale 3. juuni 1991. aasta kirjaga. Selles kirjas märgiti eriti, et "see otsus põhineb asjaolul, et teie organisatsioon ei täida kõigi kandidaatorganisatsiooni riigi elanike teenindamise kohustust, mis on seatud tegevliikmeks võtmise tingimuseks esmajärjekorras ERLi põhikirja artikli 3 § lõike 3 punktis a".

16 RTI ja Telecinco ei ole ERLile liikmeks astumise taotlust esitanud.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

17 Kui telekanal Screensport esitas kaebuse ERLi ja selle liikmete keeldumise kohta andmast

talle spordivõistluste ülekande all-litsentse, saatis komisjon ERLile 12. detsembril 1988 esimesed vastuväited, märkides, et Eurovisiooni süsteemi raames võib spordivõistluste teleülekandeõiguste omandamist ja kasutamist reguleerivatele eeskirjadele teha erandi siis, kui ERL ja tema liikmed võtavad endale kohustuse anda mitteliikmetele suure osa kõnealuste õiguste jaoks mõistlikel tingimustel all-litsentse.

18 3. aprillil 1989 teatas ERL komisjonile eeskirjad, mis reguleerivad spordivõistluste teleülekandeõiguste omandamist, spordisaadete vahetamist Eurovisiooni raames ning kolmandate isikute võimalust neid saateid lepingu alusel kasutada, ning nõudis samas negatiivse õiendi väljastamist või – teise võimalusena – asutamislepingu artikli 85 lõike 3 alusel erandi kohaldamist. Nende eeskirjade kohaselt saavad kolmandad isikud kasutada spordivõistluste teleülekandeõigusi, mille ERLi liikmed on Eurovisiooni raames sõlmitud kokkulepetega omandanud, ERL või selle liikmete antavate all-litsentside süsteemi kaudu, mis võimaldab mitteliikmetel oma spordi- ja uudistesaadeteid täiendada, kui nad ei ole ise turul teleülekandeõigusi omandanud. Nn embargopõhimõtte kohaselt võivad mitteliikmed põhimõtteliselt saada üksnes hilisema ülekande õiguse.

19 18. juuli 1989. aasta kirjaga palus komisjon, et M6 esitaks oma märkused ERLi saadetud eeskirjade kohta, mis reguleerivad kolmandate isikute võimalust ERLi ja selle liikmete omandatud ülekandeõigusi lepingu alusel kasutada. 15. veebruaril 1990 väljendas M6 oma kahtlusi nende eeskirjade suhtes ning heitis lisaks ette, et teda on diskrimineeritud, võrreldes teiste erakanalitega, kellel on ERLi tegevliikme staatus.

20 29. juuli 1989. aasta kirjaga teatas komisjon RTI-d kontrollivale äriühingule (Fininvest) ERL/Eurovisiooni süsteemi toimiku olemasolust ning all-litsentside süsteemist, mida ERL valmistus kehtestama, ja palus tal esitada kuue nädala jooksul selle kohta oma märkused. 29. jaanuaril 1990 esitas Fininvest oma kriitilised märkused. Eriti tõstis ta esile, et all-litsentside andmist reguleerivad eeskirjad on väga üldised, mis takistab nende korralikku hindamist.

21 3. juulil 1990 kehtestas ERL pärast eelnevat arutelu komisjoniga esimese all-litsentside andmise süsteemi.

22 5. oktoobri 1990. aasta teatisega 90/C 251/02 (EÜT C 251, lk 2), mis avaldati vastavalt nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 (esimene määrus asutamislepingu artiklite 85 ja 86 rakendamise kohta, EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3, edaspidi "määrus nr 17") artikli 19 lõikele 3, teatas komisjon oma kavatsusest teha talle ERLi teatatud sätete kohta asutamislepingu artikli 85 lõike 3 kohaldamise otsus. Pärast kolmandatelt isikutelt kriitiliste märkuste saamist korraldas komisjon 18. ja 19. detsembril 1990 istungi huvitatud poolte ärakuulamiseks.

23 M6 esitas komisjonile 5. novembri 1990. aasta kirjas kirjalikke märkusi, väljendades "sügavaid kahtlusi Euroopa Ühenduste Teatajas nr C 251/2 kirjeldatud süsteemi suhtes, millega ERL kolmandatele isikutele spordiülekannete jaoks all-litsentse annab". M6 osales ka 18. ja 19. detsembril 1990 toimunud istungil.

24 RTI komisjonile kirjalikke märkusi ei esitanud. 18. ja 19. detsembril 1990 toimunud istungil ta siiski viibis.

25 5. novembri 1990. aasta kirjaga esitas Telecinco komisjonile oma märkused ERL/Eurovisiooni süsteemi toimiku kohta. Ta nõudis, et komisjon lükkaks talle esitatud eeskirjade suhtes asutamislepingu artikli 85 lõikes 3 sätestatud erandi kohaldamise taotluse tagasi. Ka Telecinco osales 18. ja 19. detsembril 1990 toimunud istungil.

26 Antena 3 ei esitanud komisjonile kirjalikke märkusi ega osalenud 18. ja 19. detsembril 1990 toimunud istungil.

27 24. juunil 1991 saatis komisjon ERLile järgmised vastuväited, kus märkis, et all-litsentside andmise süsteem "ei ole vastuvõetav". Seejärel esitas ERL komisjonile 8. novembril 1991 uued mitteliikmete lepingulise juurdepääsu eeskirjad, millest komisjoni arvates oli kõrvaldatud enamik varasema all-litsentside andmise süsteemi klausleid, mida asjast huvitatud kolmandad isikud olid kritiseerinud.

28 Komisjon võttis otsuse vastu pärast seda, kui ERL oli komisjoniga kooskõlastatult esitanud 26. veebruaril 1993 all-litsentside andmise süsteemi eeskirjade uue, muudetud versiooni.

Otsus

29 Otsuses on tuvastatud, et ühiseid läbirääkimisi ning spordivõistluste teleülekandeõiguste ühist omandamist ning omavahelist jagamist ja ühenduse liikmete poolt sellega seoses igal üksikjuhul sõlmitavaid kokkuleppeid reguleerivate ERLi põhikirja ja sise-eeskirjade eesmärk ja tagajärg on liikmetevahelise konkurentsi tõsine piiramine või paljudel juhtudel koguni kõrvaldamine, millega rikutakse asutamislepingu artikli 85 lõiget 1 (punktid 47–49). Lisaks võimaldavad õiguste saamiseks peetavad ühised läbirääkimised ja õiguste ühine omandamine selle otsuse väitel ERLi liikmetel oma turupositsiooni sõltumatute konkurentidega võrreldes parandada (punkt 51). Muuhulgas on otsuses tuvastatud, et ERLiga liitumise eeskirjad (mis on sätestatud peamiselt tema põhikirja artikli 3 lõikes 3) moonutavad osalt konkurentsi puhtkommertslike kanalite kahjuks, keda tegevliikmeks ei võeta (punkt 50). Viimaks on seal tuvastatud, et tegemist on liikmesriikidevahelise kaubanduse mõjutamisega, kuna Eurovisiooni süsteem puudutab teleülekandeõiguste piiriülest omandamist ja kasutamist, ning eriti kehtib see õiguste ühise omandamise ja omavahelise jagamise kohta eri riikidest pärit liikmete poolt ning vastavate televisioonisignaali vahetamise kohta nende vahel (punkt 53).

30 Otsuses leitakse siis, et Eurovisiooni süsteemil ja selle aluseks olevatel eeskirjadel on asutamislepingu artikli 85 lõike 3 mõttes teatavaid eeliseid nii õiguste ühise omandamise ja omavahelise jagamise osas, signaali vahetamise ja selle edastamise osas ühises võrgus ning viimaks mitteliikmetele lepingu alusel ligipääsu pakkumise osas (punkt 58).

31 Erandit kohaldatakse kahe tingimuse täitmisel. Esiteks tohivad ERL ja tema liikmed spordivõistluste teleülekandeõigusi kollektiivselt omandada ainult kokkulepete raames, mis sisaldavad üht kahest võimalusest: kokkulepped kas võimaldavad ERLil ja selle liikmetel pakkuda kolmandatele isikutele teleülekandeõiguste kasutamise võimalust või võimaldavad õiguste omanikel pakkuda seda võimalust kolmandatele isikutele vastavalt seda reguleerivatele eeskirjadele või - ERLi heakskiidul - kolmandate isikute jaoks soodsamatel tingimustel (artikli 2 punkt 1). Teiseks on otsuses sätestatud, et ERL on kohustatud teatama komisjonile kõigist esitatud eeskirjade muudatustest ja täiendustest, kõigist mitteliikmetele juurdepääsu võimaldamise süsteemi raames tekkinud vaidlustega seotud vahekohtumenetlustest ja kõigist otsustest kolmandate isikute liitumistaotluste kohta (artikli 2 punkt 2).

Menetluse käik

32 M6, RTI, Telecinco ja Antena 3 esitasid hagiavaldused, mis saabusid Esimese Astme Kohtu

kantseleisse vastavalt 5., 16. ja 18. oktoobril 1993.

33 25. jaanuaril 1994 esitas komisjon kohtuasja T-546/93 kohta vastuvõetamatuse vastuväite.

34 ERL, Radiotelevisione Italiana SpA (edaspidi "RAI") ja Radiotelevisión Española (edaspidi "RTVE") esitasid vastavalt kohtuasjades T-528/93, T-542/93 ja kahes kohtuasjas T-543/93 ja T-546/93 kostja nõuete toetuseks menetlusse astumise avaldused, mis saabusid Esimese Astme Kohtu kantseleisse 9. veebruaril, 2. märtsil ja 10. märtsil 1994. Need taotlused rahuldati Esimese Astme Kohtu teise koja esimehe 28. märtsi, 17. mai ja 6. mai 1994. aasta määrustega.

35 Sociedade Independente de Comunicação SA (edaspidi "SIC") esitas kohtuasjas T-542/93 RTI nõuete toetuseks menetlusse astumise avalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 10. märtsil 1994. Tema taotlus rahuldati Esimese Astme Kohtu teise koja esimehe 13. juuni 1994. aasta määrusega.

36 29. septembri 1994. aasta määrusega otsustas Esimese Astme Kohus (esimene koda laiendatud koosseisus) liita vastuvõetamatuse vastuväite kohtuasjas T-546/93 põhikohtuasjaga.

37 Kirjalik menetlus lõppes kohtuasjas T-528/93 19. augustil 1994, kui M6 oli esitanud menetlusse astuja ERLi seisukohtade kohta oma märkused, kohtuasjas T-542/93 2. märtsil 1995, kui komisjon oli esitanud menetlusse astuja SIC esitatud dokumendi kohta oma märkused, kohtuasjas T-543/93 14. augustil 1994, kui Telecinco oli esitanud menetlusse astuja RTVE seisukohtade kohta oma märkused ja kohtuasjas T-546/93 9. märtsil 1995, kui komisjon ja menetlusse astuja RTV olid esitanud oma märkused Antena 3 poolt 13. ja 20. veebruaril 1995 esitatud dokumentide kohta.

38 Pärast kirjaliku menetluse lõpetamist kõigis neljas kohtuasjas ning ettekandjaks oleva kohtuniku ettekande alusel otsustas Esimese Astme Kohus (esimene koda laiendatud koosseisus) avada suulise menetluse ja palus menetluse korraldamise meetmete raames komisjonil kirjalikult vastata kahele rühmale küsimustele.

39 Esimese laiendatud koja esimehe 11. aprilli 1995. aasta määrusega liideti käesolevad kohtuasjad suulise menetluse huvides.

Poolte nõuded

40 Kohtuasjas T-528/93 palub M6 Esimese Astme Kohtul:

- anda esialgse meetmena komisjonile korraldus teha teatavaks ERLi põhikiri ja teised Eurovisiooni süsteemi reguleerivad eeskirjad;
- tühistada 11. juuni 1993. aasta otsus;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt ja ERLilt.

41 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta M6 esitatud korralduse tegemise nõue rahuldamata;
- jätta tema hagi rahuldamata;

- mõista kohtukulud välja hagejalt.

42 Kohtuasjas T-542/93 palub RTI Esimese Astme Kohtul:

– teha ERLile korraldus esitada RAI ja Itaalia riikliku olümpiakomitee vahel spordiülekannete kohta sõlmitud kokkuleppe protokoll;

– tühistada komisjoni 11. juunil 1993 tehtud otsus;

- mõista kohtukulud välja kostjalt.

43 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

– tunnistada RTI hagi vastuvõetamatuks;

– teise võimalusena jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata tema uurimistoimingu läbiviimise taotlus ja jätta hagi põhjendamatuks rahuldamata;

- mõista kohtukulud välja hagejalt;

– mõista menetlusse astujalt SICilt välja kohtukulud, mida komisjon on pidanud kandma tema menetlusse astumise tõttu.

44 Kohtuasjas T-543/93 palub Telecinco Esimese Astme Kohtul:

– tunnistada hagi vastuvõetavaks;

– tühistada komisjoni 11. juuni 1993. aasta otsus ning võtta üldiselt kõik meetmed, mida Esimese Astme Kohus peab vajalikuks, et asjaomasel turul ühenduse konkurentsikorda taastada;

– mõista kohtukulud välja kostjalt;

– jätta menetlusse astunud RTVE kohtukulud tema enda kanda.

45 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

– jätta Telecinco hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

46 Kohtuasjas T-546/93 esitatud hagiavaldukses palub Antena 3 Esimese Astme Kohtul:

– tühistada 11. juuni 1993. aasta otsus;

– mõista kohtukulud välja kostjalt.

47 Oma märkustes komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväite kohta palub Antena 3 Esimese Astme Kohtul:

– tunnistada komisjoni vastuvõetamatuse vastuväide põhjendamatuks ja liita hagi vastuvõetavuse uurimine põhikohtuasjaga;

– teise võimalusena tunnistada hagi vastuvõetavaks;

– jätta kohtukulude kandmise otsustamine edaspidiseks.

48 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

– tunnistada Antena 3 hagi vastuvõetamatuks või jätta see teise võimalusena põhjendamatu se tõttu rahuldamata.;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

49 RTI nõuete toetuseks kohtuasjas T-542/93 menetlusse astunud SIC palub Esimese Astme Kohtul:

– tunnistada hagi põhjendatuks ning sellest tulenevalt tühistada komisjoni 11. juunil 1993 tehtud otsus;

– mõista kohtukulud, sh menetlusse astuja omad, välja kostjalt.

50 Komisjoni nõuete toetuseks kohtuasjas T-528/93 menetlusse astunud ERL palub Esimese Astme Kohtul:

– jätta M6 hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud, sh menetlusse astuja omad, välja hagejalt.

51 Komisjoni nõuete toetuseks kohtuasjas T-542/93 menetlusse astunud RAI palub Esimese Astme Kohtul:

– tunnistada RTI hagi vastuvõetamatuks;

– jätta teise võimalusena hagi põhjendamatu se tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud, sh menetlusse astuja omad, välja hagejalt.

52 Komisjoni nõuete toetuseks kohtuasjades T-543/93 ja T-546/93 menetlusse astunud RTVE palub Esimese Astme Kohtul:

– jätta Telecinco ja Antena 3 hagrid rahuldamata;

– mõista kohtukulud, sh menetlusse astuja omad, välja neilt kostjatelt.

Vastuvõetavus

Hagi vastuvõetavus kohtuasjas T-546/93 (Antena 3)

Poolte argumentide kokkuvõte

53 Komisjon, kellega sisuliselt ühineb menetlusse astuja RTVE, leiab, et Antena 3 hagi on vastuvõetamatu, kuna otsus ei puuduta hagejat otseselt ja isiklikult asutamislepingu artikli 173 tähenduses nii, nagu seda on väljakujunenud kohtupraktikas tõlgendatud alates Euroopa Kohtu

15. juuli 1963. aasta otsusest (kohtuasjas 25/62: Plaumann vs. komisjon, EKL 1963, lk 197 ja eriti 223). Antena 3 ei ole tõendanud, et peale kuulumise üldisesse ja abstraktsesse kategooriasse, mis hõlmab kõiki televisiooniettevõtjaid, kes rahvusvaheliste spordivõistluste teleülekandeõiguste omandamise pärast ERLi või selle tegevliikmetega konkureerivad, leiduks mingeid talle omaseid tunnuseid või faktilist olukorda, mis teda erinevalt teistest isikutest iseloomustaks ning seega eristaks teda viidatud kohtupraktika tähenduses teistest, sarnaselt isikuga, kellele otsus on adresseeritud.

54 Esiteks ei käsitle otsus seda, kas ERLi juhtorganid kohaldavad ERLiga liitumise eeskirju seaduslikult. Järelikult ei sea Antena 3 esitatud liitumistaotluse tagasilükkamine teda olukorda, mis iseloomustaks teda erinevalt kõigist teistest ERLi konkurentidest. Teiseks ei kujuta ka asjaolu, et Antena 3 osutab olulist avalikku televisiooniteenust, mille omanik on Hispaania riik, endast talle omast tunnust, mis võiks teda teistest eristada, sarnaselt isikuga, kellele otsus on adresseeritud. Tegelikult ei ole ta ainus sellise staatusega Hispaania telekanal ning samas olukorras on ka teisi Euroopa ettevõtjaid.

55 Lisaks meenutab komisjon, et vastupidiselt M6-le, RTI-le ja Telecincole ei ole Antena 3 pärast määruse nr 17 artikli 19 lõikes 3 ette nähtud andmete avaldamist märkusi esitanud ega viibinud komisjoni poolt 18. ja 19. detsembril 1990 korraldatud istungil. Komisjon tunnistab, et põhimõtteliselt ei ole asjaolu, kas ettevõtja, kellele otsus ei ole adresseeritud, on selle otsusega päädinud haldusmenetluses osalenud või mitte, ainus tegur, mis teda asutamislepingu artikli 173 seisukohalt teistest eristaks. Ta leiab siiski, et käesoleval juhul oli ainus tegur, mis võiks Antena 3 teistest eristada ning anda talle seega õiguse oma hagi esitamiseks, just see, kas ta osales vastavalt määruse nr 17 artikli 19 lõikele 3 otsuse vastuvõtmise menetluses. Kui Antena 3 oleks kasutanud talle selle sättega antud menetluslike õigusi, eristaks see teda *ipso facto* teistest, sarnaselt isikuga, kellele otsus on adresseeritud (Euroopa Kohtu 22. oktoobri 1986. aasta otsus kohtuasjas 75/84: Metro vs. komisjon, EKL 1986, lk 3021, punktid 20-23).

56 Antena 3 väidab, et kuigi kõnealust otsust ei saa käsitada kui otsust, millega lükataks tagasi tema poolt määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 punkti b alusel 27. veebruaril ja 2. märtsil 1992 komisjonile esitatud kaebused, puudutab otsus teda siiski isiklikult Plaumanni kohtupraktika tähenduses, olenemata asjaolust, et ta ei osalenud vabatahtlikult otsuse vastuvõtmise menetluses.

57 Tõeliselt oluline küsimus ei ole mitte otsuse vastuvõtmise menetluses osalemine või osalemata jätmine, vaid see, millist rolli see osalemine mängib selles, et kolmandad isikud, kellele otsus ei ole adresseeritud, satuksid faktilisse olukorda, mis Plaumanni kohtupraktika sõnul "neid erinevalt teistest isikutest iseloomustab, ning seetõttu eristab neid teistest, sarnaselt isikuga, kellele otsus on adresseeritud" [mitteametlik tõlge]. Selles suhtes ei võtnud Euroopa Kohus, tunnistades, et hagejal on õigus algatada menetlus komisjoni otsuse vastu, mis on teisele isikule adresseeritud, oma 25. oktoobri 1977. aasta otsuses (kohtuasjas 26/76: Metro vs. komisjon, EKL 1977, lk 1875) arvesse mitte üksnes seda, et hageja oli esitanud määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 punkti b alusel kaebuse, vaid ka tema esitatud vaidlusaluse turustussüsteemiga liitumise taotluse tagasilükkamist. Eespool viidatud 22. oktoobri 1986. aasta kohtuotsuses Metro vs. komisjon nõustus Euroopa Kohus, et hagi esitamise õigus ei ole seotud üksnes määruse nr 17 artikli 19 lõike 3 alusel märkuste esitamisega, vaid samuti ja eelkõige kõnealuse turustussüsteemiga liitumise taotluse tagasilükkamisega.

58 Käesoleval juhul kuulub Antena 3 kitsamasse kategooriasse kui see, mille moodustavad kõik teised ERLiga või selle liikmetega konkureerivad telekanalid. Tegelikult kuulub ta selgelt eristatavasse isikute kategooriasse, kes taotlesid enne otsuse vastuvõtmist ERLi ja

Eurovisiooniga liitumist, kelle taotlus lükati diskrimineerivalt tagasi, kuigi nad nõutavatele tingimustele objektiivselt vastasid, ning kes selle tulemusel jäid sellest süsteemist välja. Isegi otsuse sisu on vastuolus komisjoni väitega, et otsuses ei ole käsitletud ERLiga liitumise eeskirjade konkreetset kohaldamist. Otsuse punktist 83 nähtub, et nende eeskirjade "asjakohane, mõistlik ja diskrimineerimatu" [siin ja edaspidi on osundatud otsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes] kohaldamine kujutab endast asutamislepingu artikli 85 lõike 3 alusel tehtava erandi lubamise ja säilitamise eeltingimust. Lisaks eristub Antena 3 "riigi pädevusse kuuluva olulise avaliku televisiooniteenuse" osutaja eristaatuses, mida ta Hispaanias ERLi ainsa liikmeka jagab, kõigist teistest telekanalitest. Neil asjaoludel tuleb tema hagi vastuvõetavaks tunnistada.

Esimese Astme Kohtu hinnang

59 Asutamislepingu artikli 173 kohaselt võib füüsiline või juriidiline isik algatada menetluse teisele isikule adresseeritud otsuse vastu ainult siis, kui nimetatud otsus teda otseselt ja isiklikult puudutab. Kuna otsus oli adresseeritud ERLile, tuleb uurida, kas Antena 3 vastab selles tekstis sätestatud kahele tingimusele.

60 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei tohi asutamislepingu kaebeõigust käsitlevaid sätteid tõlgendada kitsendavalt ning järelikult ei tohi asutamislepingu vastavate sätete puudumisel selliseid piiranguid eeldada. Isikud, kes ei ole otsuse adressaadid, saavad väita, et see puudutab neid isiklikult ainult siis, kui see puudutab neid mingite neile omaste tunnuste või faktilise olukorra tõttu, mis neid erinevalt kõigist teistest isikutest iseloomustab ning seetõttu eristab neid teistest, sarnaselt isikuga, kellele otsus on adresseeritud (vt Euroopa Kohtu eespool viidatud kohtuotsust *Plaumann vs. komisjon*, lk 223, ja Esimese Astme Kohtu 6. juuli 1995. aasta otsust liidetud kohtuasjades T-447/93, T-448/93 ja T-449/93: *AITEC jt vs. komisjon*, EKL 1995, lk II-1971, punkt 34).

61 Käesoleval juhul on Antena 3 ettevõtja, mis konkureerib ERLi ja kõigi selle liikmetega ühisturul. Hispaania turu kitsamais raames konkureerib ta otseselt RTVEga, ainsa ERLi tegevliikmeka, kes sellel turul tegutseb. Sellest järeldub, et kuna otsus lubab teatud põhikirjalistele sätetele erandit tehes jätta Antena 3 ilma ERLi kuulumisest tulenevatest konkurentsieelistest, mõjutab otsus tema konkurentsiolukorda. Seega tuleb Antena 3 lugeda asjast huvitatud kolmandaks isikuks määruse nr 17 artikli 19 lõike 3 esimese lause tähenduses, mida komisjon ise tunnustab. Selles staatuses on Antena 3-l järelikult õigus, et komisjon teda otsuse vastuvõtmise haldusmenetluses kaasaks. Sama staatusel tuleb teda lugeda otsusest isiklikult puudutatuks asutamislepingu artikli 173 tähenduses (vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 19. mai 1993. aasta otsust kohtuasjas C-198/91: *Cook vs. komisjon*, EKL 1993, lk I-2487, punktid 24-26, ja 15. juuni 1993. aasta otsust kohtuasjas C-225/91: *Matra vs. komisjon*, EKL 1993, lk I-3203, punktid 18-20; vt selle kohta ka Euroopa Kohtu 30. septembri 1992. aasta määrust kohtuasjas, C-295/92: *Landbouwschap vs. komisjon*, EKL 1992, lk I-5003, punkt 12).

62 Asjaolu põhjal, et Antena 3 ei kasutanud käesoleval juhul talle määruse nr 17 artikli 19 lõikega 3 antud menetluslikke õigusi ega esitanud otsuse vastuvõtmise haldusmenetluse käigus kirjalikke ega suulisi märkusi, ei saa esitada ühtegi vastupidist argumenti. Tegelikult viiks olukord, kus nõuetele vastavad kolmandad isikud, kellel on haldusmenetluses raames menetluslikke õigusi, tohiksidi hagi esitada ainult siis, kui nad selles haldusmenetluses tõesti osalevad, selleni, et kohustusliku kohtueelse menetluse näol kehtestataks täiendav vastuvõetavustingimus, mida ei ole asutamislepingu artiklis 173 ette nähtud (vt Esimese Astme Kohtu 27. aprilli 1995. aasta otsust kohtuasjas T-96/92: *Comité central d'entreprise de la Société générale des grandes sources jt vs. komisjon*, EKL 1995, lk II-1213, punktid 35 ja 36,

ning sama kuupäeva otsust kohtuasjas T-12/93: Comité central d'entreprise de la société anonyme Vittel jt vs. komisjon, EKL 1995, lk II-1247, punktid 46 ja 47).

63 Lisaks kinnitab Antena 3 hagemisõigust asjaolu, et ta taotles ERLiga liitumist ning tema taotlus lükati tagasi enne otsuse vastuvõtmist. See konkreetne asjaolu saab tõepoolest eristada Antena 3 teistest samamoodi nagu isikut, kellele otsus on adresseeritud, olenemata sellest, kas otsus käsitleb seda, kas ERLi organid kohaldavad konkreetsetel juhtudel seaduslikult neid liitumiseeskirju, millele otsusega erand tehti (vt eespool viidatud 25. oktoobri 1977. aasta otsuse Metro vs. komisjon punkti 13 ja 22. oktoobri 1986. aasta otsuse Metro vs. komisjon punkte 18-23).

64 Lisaks puudutab otsus Antena 3 otseselt. Selles punktis piisab, kui märkida, et otsusel, mis ei nõua mingeid rakendusakte, on Antena 3 konkurentsiolekorra mõjutamisega otsene põhjuslik seos.

65 Eelnevast järeldub, et Antena 3 esitatud hagi tuleb tunnistada vastuvõetavaks.

Hagi vastuvõetavus kohtuasjas T-542/93 (RTI)

Poolte argumentide kokkuvõte

66 Komisjon, kellega ühineb menetlusse astuja RAI, kahtleb hagi vastuvõetavuses põhjendusel, et RTI ei teinud määruse nr 17 artikli 19 lõikes 3 ette nähtud andmete avaldamise järel märkusi ega esitanud komisjoni poolt 18. ja 19. detsembril 1990 korraldatud istungil mingeid kommentaare.

67 Esiteks on artikli 19 lõikes 3 ette nähtud avaldamise eesmärk, et komisjon saaks enne otsuse tegemist enda käsutusse kõik faktilised ja õiguslikud asjaolud, et teha kõiki asjaolusid arvestav otsus. Kui võtta vastu asjast huvitatud kolmanda isiku hagi, kes ei ole kasutanud talle määruse nr 17 artikli 19 lõikega 3 antud menetluslikke õigusi ning on seega omal algatusel jätnud haldusmenetluse käigus kirjalikud märkused esitamata, muudaks see ühenduse kohtu tegevuse olemust. Selle kohtu teostatav kontroll ei puudutaks enam kõnealuseid õigusi, vaid kujutaks endast määrusega sätestatud menetluse suhtes varumenetlust. Ainus olukord, kus asjast huvitatud kolmanda isiku aktiivset osalust ei saa lugeda tema kaebeõiguse teostamise eeltingimuseks, on olukord, kus asjast huvitatud isik ei olnud temast mitteolenevatel põhjustel menetluse toimumisest teadlik.

68 Teiseks on igasuguste RTI kommentaaride puudumine 18. ja 19. detsembri 1990. aasta istungil samaväärne vaikiva nõusolekuga või vähemalt temapoolse huvi puudumisega menetluse vastu, mis välistab selle, et teda võiks pidada otsusest isiklikult puudutatuks.

69 Viimaks tuleks hagi tunnistada vastuvõetamatuks, arvestades *a contrario* Esimese Astme Kohtu 19. mai 1994. aasta otsust kohtuasjas (T-2/93: Air France vs. komisjon, EKL 1994, lk II-323, punktid 44-46). Käesoleval juhul puuduvad kõik kolm faktilist asjaolu, mille Esimese Astme Kohus hagi seadis hagi vastuvõetavuse tingimusteks, nimelt hageja aktiivne osalus kohtueelses menetluses, komisjoni hinnang, mis võtab sõnaselgelt arvesse hageja olukorda, ja hageja aktiivne seotus faktilise olukorraga, mille kohta selline hinnang on antud.

70 RTI märgib esiteks, et ta konkureerib Itaalia turul otseselt ainsa ERLi Itaalia liikme RAIga

nii teleülekandeõiguste omandamise kui ka reklaamiaja müügi alal. Niisugune konkurentsisuhe ei ole seega üldise iseloomuga. Seda mõjutavad eriliselt ERLi korraldust ja tegevust puudutavad eeskirjad.

71 Märkuste esitamine pärast määruse nr 17 artikli 19 lõikes 3 ette nähtud teatise avaldamist ning aktiivne osalemine istungil võivad kahtlemata kinnitada arvamust, et menetlus kolmandat isikut tõepoolest puudutab ning vajaduse korral pakkuda isegi alust õigustatud huvi olemasolu eeldamiseks. Siiski ei saa neid mingil juhul tõsta menetluse algatamise huvi tõendamiseks vajaliku tingimuse staatusesse. Selles osas tuleks eespool viidatud 22. oktoobri 1986. aasta otsust *Metro vs. komisjon* (punkt 21) tõlgendada nii, et osalemine haldusmenetluses on täiendav tegur, mis aitab tõendada õigustatud huvi menetluse algatamiseks, mitte sellise huvi olemasolu tingimus *sine qua non*.

72 Kuna RTI on tõendanud, et võttes arvesse otsuse konkreetset mõju tema isiklikule olukorrale, asub ta otsuse adressaadiga võrreldavas olukorras, ei ole järelikult enam vaja kasutada kohtueelses menetluses osalemisest tulenevat eeldust.

73 Igal juhul võib vastupidiselt komisjoni väidetule haldusmenetluses osalemise konkreetseks väljenduseks olla lihtsalt seal viibimine. Käesoleval juhul oli asjaolu, et RTI ei asunud konkreetsele seisukohale ega koostanud kriitilist hinnangut, selle tagajärjeks, et tal ei olnud objektiivsetel, temast mitteolenevatel põhjustel võimalik määruse nr 17 artikli 19 lõikele 3 vastava andmete avaldamise hetkel võimaliku erandi kohaldamise otsuse ulatust vajaliku täpsusega hinnata. Sellist hoiakut ei saa mingil juhul võrrelda vaikiva nõusolekuga, mis peaks järelduma selgest nõustumisest või toimingutest, mis oleksid õiguskaitsevahendite kasutamise sooviga ühitamatud, rääkimata sellest, et vaikiv nõusolek saab kõne alla tulla ainult lõplike, kohtus vaidlustatavate meetmete puhul.

Esimese Astme Kohtu hinnang

74 Käesoleval juhul ei saa vaidlustada, et otsus puudutab RTId isiklikult asutamislepingu artikli 173 tähenduses.

75 Otsus mõjutab RTI kui ühisturul ERLiga ja kõigi selle liikmetega ning ainsa kitsamal Itaalia turul tegutseva ERLi liikmega konkureeriva telekanali konkurentsiolukorda, lubades teatud põhikirjalistele sätetele erandit tehes jätta RTI ilma ERLi kuulumisest tulenevatest konkurentsieelistest. Seetõttu on ta määruse nr 17 artikli 19 lõike 3 tähenduses asjast huvitatud kolmanda isiku staatuses ning seega oli tal õigus, et komisjon teda otsuse vastuvõtmise haldusmenetlusse kaasaks, mis on olukord, mis eristab teda teistest, sarnaselt isikuga, kellel otsus on adresseeritud (vt eespool punkti 61).

76 Seda järeldust ei saa kahtluse alla seada lihtsalt asjaoluga, et RTI rahuldus komisjoni korraldatud istungil osalemisega, asumata konkreetsele seisukohale. Tegelikult ei sõltu määruse nr 17 artikli 19 lõikes 3 sätestatud menetluslik õigus ühestki selle kasutamiseviisiga seotud tingimusest.

77 Lisaks puudutab vaidlusalune otsus RTId otseselt samamoodi nagu kohtuasja T-546/93 hagejat (vt eespool punkti 64).

78 Eelnevast järeldub, et RTI esitatud hagi tuleb tunnistada vastuvõetavaks.

Põhiküsimus

79 M6 esitab tühistamise toetuseks neli väidet, millest esimene on seotud otsuse vastuvõtmisega seotud menetluseeskirjade rikkumisega, teine otsuse eksliku ja ebapiisava põhjendamisega, kolmas asutamislepingu artikli 85 lõike 3 väära kohaldamisega ja neljas Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 10 rikkumisega.

80 RTI esitab neli väidet. Esimene on seotud oluliste menetlusnormide rikkumisega, kuna komisjon ei täitnud määruse nr 17 artikli 19 lõikes 3 ette nähtud menetluseeskirja. Teine väide on seotud võimu kuritarvitamisega, kuna komisjon kasutas talle asutamislepinguga konkurentsi kaitsmiseks antud pädevust asjaomase sektori reguleerimiseks. Kolmas väide on seotud faktevaga artikli 85 lõike 3 kohaldamist õigustavate asjaolude hindamisel. Neljas väide on seotud artikli 85 lõike 3 väära kohaldamisega, mis tulenes väidetud faktevast.

81 Telecinco esitab kuus väidet, millest esimene on seotud oluliste menetlusnormide rikkumisega, teine ilmse faktevaga, kolmas ühenduse konkurentsikorra, eriti asutamislepingu artikli 85 lõike 3, artiklite 86 ja 90 rikkumisega, neljas ettevõtjate võrdsuse üldpõhimõtte rikkumisega, viies võimu kuritarvitamisega ja kuues komisjoni pädevuse puudumisega otsuse vastuvõtmiseks.

82 Antena 3 esitab neli väidet. Esiteks on otsuses tehtud faktiliste asjaolude hindamisel ilmne viga. Teiseks on seal asutamislepingu artikli 90 lõiget 2 ilmselt valesti tõlgendatud ja vääralt kohaldatud. Kolmandaks on ilmselt valesti tõlgendatud ja vääralt kohaldatud artikli 85 lõiget 3. Neljandaks on otsuses võimu kuritarvitatud.

83 Esimese Astme Kohus leiab, et tuleb uurida nelja hagi ühist väidet, mis sisuliselt puudutab asutamislepingu artikli 85 lõike 3 väära kohaldamist. Järgmiseks tuleb uurida selle väite kahte poolt, millest esimene puudutab ERLiga liitumise eeskirjade diskrimineerivust, mis oleks pidanud takistama artikli 85 lõike 3 punkti a alusel erandit kohaldamast, ning teine - otsuse väitel ERLi liikmetele usaldatud üldhuviteenuse osutamise eriülesande mõiste arvestamist selle sätte kohaldamisel.

Väide asutamislepingu artikli 85 lõike 3 rikkumise kohta

1. ERLiga liitumise eeskirjad asutamislepingu artikli 85 lõike 3 punkti a seisukohalt

– Poolte argumentide kokkuvõte

84 Kõik hagejad väidavad sisuliselt, et uurimine, mille komisjon tegi, et kohaldada erandit ERLi tegevliikmeks astumise tingimusi sätestavate eeskirjade suhtes, mis asuvad selle ühenduse põhikirja artikli 3 lõikes 3, sisaldab nii fakti- kui õigusvigu ja puudujääke.

85 Esiteks tuvastati otsuses ekslikult, et need eeskirjad kajastavad üldhuviteenuste osutamise eriülesandega telekanalite - nagu ERLi liikmed - ja neis eeskirjades ettenähtud tingimustele üldiselt mittevastavate uute kommertstelekanalite vahelist olemuslikku erinevust. M6 ja Antena 3 väitel ei nähtu ERLi põhikirjast, et selle liikmed täidaksid üldhuviteenuste osutamise eriülesannet. Seega on tegemist uue tingimusega, mis on otsusele õigustamatult lisatud. Koos

põhikirja artikli 3 lõikes 3 ette nähtud uute liikmete liitumiseeskirjadega muudab see tingimus ERLi ja Eurovisiooni süsteemi veel diskrimineerivamaks, lubades jätta uued kanalid nende kommertsliku iseloomu tõttu *a priori* ERLi tegevliikme staatusest ilma, isegi kui nad tegelikult vastavad selles sättes tegevliikmeks saamise jaoks kehtestatud tingimustele. Seda diskrimineerivust kinnitab ERLi põhikirja artikli 6 lõige 1, mis tunnistab varjamatult, et kõik kõnealuse ühenduse liikmed ei vasta liitumistingimustele. Selle konkreetne näide oleks Canal Plus.

86 Teiseks väidavad hagejad, et komisjon jättis objektiivselt uurimata, milline on nende kanalite olukord, mis ei ole ERLi liikmed, ja milline on ERLi liikmete olukord nende liitumiseeskirjade seisukohalt, mille suhtes erand tehti. Kui ta oleks seda teinud, oleks ta tingimata tuvastanud, et esiteks on mitmel mitteliikmest kanalil omadusi, mis on neil teatavate ERLi liikmetega ühised, ilma et neid siiski oleks sellesse ühendusse vastu võetud, ning et teiseks ei täida teatavad ERLi liikmed tegelikult põhikirja artikli 3 lõikes 3 nõutavaid tingimusi. Seoses sellega märgivad RTI ja Telecinco, et Itaalia ja Hispaania õigusaktid nõuavad, et televisiooni eralitsentsi omanikud täidaksid eriti rangelt kohustusi nii mitmekesise programmi kui ka omatoodangu alal. Lisaks on reklaami edastamise piirangud nii ERLi liikmete kui mitteliikmete jaoks samad. Sellest piisab, et seada kahtluse alla komisjoni järeldust, et kommertskanalite ja ERLiga liitunud kanalite vahel on neis valdkondades olulisi erinevusi.

87 Antena 3 väitel on sellise uurimise tegemata jätmine vastuolus otsuse punktiga 83, mis sätestab, et komisjon kontrolliks erandi kohaldamise perioodi jooksul, kas ERLiga liitumise eeskirju kohaldatakse asjakohaselt, mõistlikult ja diskrimineerimatult. Erandit kohaldades eeldas komisjon ilmselt ilma vähimagi eelneva uurimiseta, et see tingimus on täidetud.

88 Komisjon vastab, et üldhuviteenuse osutamise eriülesande mõistet on otsuse kontekstis kasutatud ainult põhikirjas sätestatud liitumiseeskirjade kokkuvõtteks ning järelikult ei saa see endast kujutada selle ühenduse tegevliikmeks saamise lisatingimust. Selline mõiste määratleb kohustusi või ülesandeid, mis on ERLi põhikirja artikli 3 lõike 3 kohaselt seatud ERLi kuulumise tingimuseks, ega saa mingil juhul segi minna riigi osalusega äriühingu mõistega või asutamislepingu artikli 90 lõikes 2 käsitletud ettevõtja mõistega, kellele on usaldatud üldist majandushuvi esindavate teenuste osutamine.

89 Mis puutub ERLiga liitumise eeskirjade uurimise sisu ja ulatust puudutavasse kriitikasse, väidab komisjon esiteks, et asutamislepingu artikli 85 lõike 3 kohaldamisel ei ole ta kohustatud analüüsima süstemaatiliselt seda, kuidas ERL ise neid eeskirju rakendab. Järelikult võis ta õigustatult otsuse vastu võtta, uurimata seda, kuidas ERLi põhikirja artikli 3 lõiget 3 igal üksikjuhul kohaldatakse.

90 Konkreetsemalt, komisjon ei olnud kohustatud tõendama, et kõik ERLi liikmed vastavad kõnealustes põhikirjasätetes ette nähtud tingimustele. Asjaolu, et mõni ERLi liige – nagu Canal Plus – ei täida ajaloolistel põhjustel kõiki põhikirja artikli 3 lõikes 3 ette nähtud tingimusi, ei muuda kogu komisjoni analüüsi kehtetuks. Komisjon nõustub siiski reservatsioonideta, et praegu võib leiduda eratelekanaleid, mis kõnealustele tingimustele samuti vastavad. Viimaks märgib ta, et ta ei ole otsustanud midagi selle kohta, kas teatud ERLi liikmeid, kes ei vasta täielikult praegu kehtivatele liitumiskriteeriumidele, diskrimineeritakse positiivselt.

91 See-eest tunnistab komisjon, et tema ülesanne on kontrollida, et kõik huvitatud isikud täidaksid ERLi liitumiseeskirju, millele otsusega erand tehti. Selles osas rõhutab ta, et otsusega seati ERLile kohustus teavitada komisjoni kõigist kolmandate isikute liitumistaotlusi puudutavatest otsustest. Kui ERLiga liitumise taotlus lükatakse õigustamatult tagasi, ei tuleneks

sellest veel otsuse tühistamist. Tegelikult oleks ERL, otsuse adressaat, seda siis rikkunud.

92 Menetlusse astunud ERL leiab, et liikmeks võtmise või sellest keeldumise otsuseid, mida ERL vaidlusaluste liitumiseeskirjade alusel vastu võtab, uuris komisjon õigustatult selleks, et piirata koostöörühma töö üksnes eesmärkide saavutamist võimaldava ühtekuuluvuse ja toimimise tagamiseks vajaliku või koguni hädavajalikuga, mitte selleks, et igal üksikjuhul otsuste põhjendatust kontrollida. See, kas selline süsteem, millele on tehtud erand, saab korralikult toimida ning kas sisuline konkurents säilib, sõltub ERLi ühisnimetajast, nimelt üldhuviteenuse osutamise eriülesande täitmisest.

– Esimese Astme Kohtu hinnang

93 Kõigepealt tuleb meenutada kahte asjaolu. Esiteks eeldab see, kui komisjon kohaldab üksikotsusega erandit, et kokkulepe või ettevõtjate ühenduse otsus täidaks kõiki nelja asutamislepingu artikli 85 lõikes 3 sätestatud tingimust. Piisab sellest, kui üks neist neljast tingimusest jääb täitmata, et erandi kohaldamisest tuleb keelduda (Euroopa Kohtu 17. jaanuari 1984. aasta otsus liidetud kohtuasjades 43/82 ja 63/82: VBVB ja VBBB vs. komisjon, EKL 1984, lk 19, punkt 61; Euroopa Kohtu 25. märtsi 1996. aasta määrus kohtuasjas C-137/95 P: SPO jt vs. komisjon, EKL 1996, lk I-0000, punkt 34; Esimese Astme Kohtu 15. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas T-17/93: Matra Hachette vs. komisjon, EKL 1994, lk II-595, punkt 104, ja 21. veebruari 1995. aasta otsus kohtuasjas T-29/92: SPO jt vs. komisjon, EKL 1995, lk II-289, punktid 267 ja 286). Teiseks on sellistel juhtudel nagu käesolevas asjas, kus ühenduse institutsioonidel on oma ülesannete täitmiseks kaalutusõigus, ühenduse õiguskorra poolt haldusmenetluses tagatud õiguste järgimine haldusvõimule veelgi põhjapanevama tähtsusega; nende tagatiste seas on muu hulgas pädeva institutsiooni kohustus hoolikalt ja erapooletult uurida kõiki käsitletavas asjas tähtsust omavaid asjaolusid (vt Euroopa Kohtu 21. novembri 1991. aasta otsust kohtuasjas C-269/90: Technische Universität München, EKL 1991, lk I-5469, punktid 14 ja 26, ning Esimese Astme Kohtu 24. jaanuari 1992. aasta otsust kohtuasjas T-44/90: La Cinq vs. komisjon, EKL 1992, lk II-1, punkt 86).

94 Järgmiseks tuleb meenutada, et otsuse punkti 50 sõnul moonutavad ERLiga liitumise eeskirjad "osalt konkurentsi puhtkommertslike kanalite kahjuks, keda liikmeks ei võeta" ning kes järelikult ei saa osa Eurovisiooni süsteemi pakutavast ratsionaliseerimisest ja kokkuhoiust. Punkti 72 ja sellele järgnevate punktide kohaselt on neist liitumiseeskirjadest tulenevad konkrentsiipiirangud siiski asutamislepingu artikli 85 lõike 3 punkti a tähenduses hädavajalikud.

95 Et otsuse õiguspärasust sellelt seisukohalt hinnata, tuleb Esimese Astme Kohtul kõigepealt uurida - nagu seda oleks pidanud tegema komisjon -, kas need liitumiseeskirjad (mida on osundatud eespool, punktis 10) on objektiivsed ja piisavalt selgelt määratletud, et neid saaks kõigi potentsiaalsete tegevliikmete suhtes ühetaoliselt ja diskrimineerimatult kohaldada, nagu näeb ette väljakujunenud kohtupraktika (vt näiteks eespool viidatud 25. oktoobri 1977. aasta otsuse Metro vs. komisjon punkti 20). Neist eeskirjadest tulenevate konkrentsiipiirangute hädavajalikkust saab õigesti hinnata ainult siis, kui see eeltingimus on täidetud.

96 Otsust lugedes täheldab Esimese Astme Kohus kõigepealt, et komisjon ei ole seda uurinud.

97 Järgmiseks sedastab ta, et kolm ERLi põhikirja artikli 3 lõikes 3 nõutavat tingimust, mis puudutavad elanikkonna teenindamist, programme ja edastatavate saadete tootmist, ei ole piisavalt selgelt määratletud sisuga. Tegelikult on nad ebamäärased ja ebatäpsed, kuna nad

viitavad mitteamvulistele koguseliste kriteeriumidele. Seega ei saa nad pakkuda alust ühetaolisele ja diskrimineerimatule kohaldamisele.

98 Asjaolu, et nagu ERL istungil kinnitas, oli ta ise tagantjärgi sunnitud sätestama esimest liitumistingimust tõlgendava märkuse ("sisesuunise", mis määras kohustuslikult teenindatava elanikkonna määraks 90 %), kinnitab seda hinnangut.

99 Neil asjaoludel oleks komisjon pidanud järeldama, et tal ei ole võimalik hinnata, kas vastavad piirangud on asutamislepingu artikli 85 lõike 3 punkti a tähenduses hädavajalikud. Järelikult ei saanud ta nende suhtes erandit kohaldada.

100 Samadel põhjustel ole komisjonil võimalik erandi kohaldamise perioodi vältel otsuse punkti 83 kohaselt kontrollida, "kas erandi kohaldamise tingimusi endiselt täidetakse, ning eriti seda, kas liitumistingimusi [...] kohaldatakse asjakohaselt, mõistlikult ja diskrimineerimatult". Lisaks tunnistas ta istungil, et ei ole astunud mingeid samme talle otsuse artikli 2 punkti 2 kohaselt laekunud andmete alusel, mis puudutavad ERLi otsuseid kolmandate isikute liitumistaotluste kohta.

101 Veelgi enam, otsuse punkt 83 näitab, et komisjon jättis enne erandi kohaldamist põhjendamatult uurimata selle, kuidas ERL rakendab vaidlusaluseid liitumiseeskirju uute telekanalite kandidatuurile. Kui komisjon võttis endale kohustuse kontrollida vaidlusaluse erandi kohaldamise jätkamise tingimusena, kas liitumistingimusi kohaldatakse asjakohaselt, mõistlikult ja diskrimineerimatult, oleks see pidanud viima ta järeldusele, et ta peab seda kontrollima ka enne erandi kohaldamist. Niisugune samm oleks olnud seda vajalikum, et ERLi tegevliikmeks võtmine toimub "üldkoosoleku otsusega, mis tehakse haldusnõukogu ettepaneku peale" (ERLi põhikirja artikli 3 lõige 12), mis seab ERLi liikmekandidaadid sõltuvusse selle ühenduse tegevliikmeid esindava organi otsustest (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsuse *La Cinq vs. komisjon* punkti 89).

102 Eelnevast järeldub, et kui komisjon jättis uurimata, kas liitumiseeskirjad on objektiivsed ja piisavalt selgelt määratletud, et neid saaks ühetaoliselt ja diskrimineerimatult kohaldada, et ta saaks seejärel hinnata, kas need eeskirjad on asutamislepingu artikli 85 lõike 3 punkti a tähenduses hädavajalikud, oli komisjoni otsuse aluseks selle sätte ekslik tõlgendus.

103 Järelikult tuleb selle sätte rikkumisega seotud väite esimene pool vastu võtta.

2. Üldhuviteenuste osutamise eriülesande mõiste asutamislepingu artikli 85 lõike 3 punkti a seisukohalt

– Poolte argumentide kokkuvõte

104 Hagejad väidavad sisuliselt, et "üldhuviteenuse osutamise eriülesanne", mis ERLi liikmeid iseloomustab, ei ole mitte ainult diskrimineeriv, vaid sellel ei ole ka midagi tegemist asutamislepingu artikli 85 lõike 3 alusel komisjoni pädevusse kuuluva analüüsiga. Otsuse aluseks võeti selline mõiste, et seada paremasse olukorda ERLi liikmest ettevõtjaid, suuremalt jaolt riigi osalusega äriühinguid, jättes nad võrdse kohtlemise põhimõtet rikkudes välja asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamisalast. Komisjon ei oleks erandit teinud, kui ta ei oleks ERLi liikmetest äriühingutele, ja ainult nendele, seda ühist tunnust omistanud.

105 Lisaks kohaldas komisjon sellise mõiste tõttu ekslikult artikli 85 lõiget 3, et teha erand asutamislepingu artikli 90 lõike 2 alusel, samas kui ERLi liikmetel ei ole viimatimainitud sätte tähenduses üldist majandushuvi esindavate teenuste osutamise ülesannet.

106 Seoses sellega väidab Telecingo, et ettevõtjat saab lugeda üldhuviteenuse osutamise eriülesande täitjaks ainult juhul, kui ametiasutus on talle juriidiliselt seadnud ülesanded või kohustused, mida ta muidu vabatahtlikult enda peale ei võtaks. Otsuseid, mida telekanalid on teenindatava territooriumi, programmide või omatoodangu osas vabatahtlikult teinud, või kohustusi, mille nad on eelmainituga seoses vabatahtlikult võtnud, ei saa seega lugeda neile kanalitele usaldatud üldhuviteenuse osutamise eriülesande aspektideks. Neil asjaoludel piisaks vastavate riikide õiguskorra uurimisest, millele ERLi liikmetest telekanalid alluvad, järeldamiseks, et üldhuviteenuse osutamise eriülesande täitmist ei saa lugeda kõigi ERLi liikmete ja ainult nende ühiseks tunnuseks.

107 Selles kontekstis heidetakse otsusele ette ka seda, et uurimata jäeti eesõigustatud avalik rahastamine (riigiabi, toetused, eelarvepuudujäägi lubamine jne), mida enamik ERLi liikmeid saab. Menetlusse astuja SIC väidab, et kuigi avalik võim võib olla ERLi liikmetele erikohustusi seadnud, annab see neile ka väga konkreetseid hüvitusi. See hüvitamine on käesoleval juhul oluline asjaolu, mida komisjon oleks pidanud hoolikalt ja erapooletult uurima.

108 Komisjon rõhutab, et kuigi asutamislepingu konkurentsieeskirju tuleb kohaldada riigi osalusega äriühingute ja eraettevõtjate suhtes ühtmoodi, ei tähenda see siiski, et komisjon ei võiks asutamislepingu artikli 85 lõikes 3 sätestatud erandi kohaldamise menetluse käigus arvesse võtta selle majandussektori iseärasusi, kus tegutsevad need äriühingud, olgu nad riigi osalusega või eraettevõtjad, ja nende ülesandeid ja kohustusi, piiramata asutamislepingu artikli 90 lõike 2 erisätete kohaldamist. Konkreetsemalt, ta leiab, et võib asutamislepingu artikli 85 lõike 3 kohaldamisel konkreetse sektori raames arvesse võtta ettevõtjate rühma positsiooni nende omavahelistes suhetes ja suhetes kolmandate isikutega, rikkumata siiski võrdse kohtlemise põhimõtet. Selline ühe majandussektori iseärasuste arvessevõtmine ei tähenda siiski, et teises majandussektoris peaks sama eesmärgiga piirava tegevuse suhtes tingimata erandit kohaldama.

109 Lisaks ei mõjuta otsus seda, kas ERLi liikmeid saab lugeda asutamislepingu artikli 90 lõike 2 tähenduses üldist majandushuvi esindavate teenuste osutamise ülesandega ettevõtjateks või mitte.

110 Nii või teisiti põhines otsus "üldhuviteenuse osutamise ülesandel" ainult teise võimalusena, kusjuures see väljend on oma kontekstis kõigest üks võimalus ERLi põhikirja artikli 3 lõikes 3 selle ühenduse tegevliikmeks saamiseks ette nähtud tingimuste kokkuvõtmiseks. Käesoleval juhul piirdus komisjon vaidlusaluste otsuste ja kokkulepete positiivse mõju hindamisega ning võttis teise võimalusena nende hädavajalikkuse uurimise raames arvesse kohustusi, millest sõltub ERLi liikmelisus.

111 Viimaks, komisjon jättis asutamislepingu artikli 85 lõike 3 kontekstis üksikasjalikult analüüsivõimatu väidetava ERLi liikmete eesõigustatud rahastamise süsteemi, kuna sellise analüüsi õige kontekst oleks asutamislepingu artiklite 92 ja 93 oma. Igal juhul ei ole hagejad esitanud sellise eesõigustatud süsteemi kohta tõendeid.

112 Menetlusse astunud RAI meenutab, et komisjoni väljakujunenud praktika kohaselt, mis kiideti muu hulgas heaks eespool viidatud 25. oktoobri 1977 aasta otsusega Metro vs. komisjon (punkt 43), võtab komisjon asutamislepingu artikli 85 lõike 3 kohaldamisel oma hinnangutes

arvesse ka olukorra konkurentsiväliseid, eriti sotsiaalmajanduslikke aspekte. Just meediapluralismi kaitse, mida peetakse ühenduse audiovisuaalpoliitika raames ülimalt oluliseks ülesandeks, muudab vältimatuks üldhuviteenust osutavate telekanalite ja puhtkommertslike telekanalite vaheliste erinevuste hindamise. Nii või teisiti lähtus otsus ennekõike puhtmajanduslikest eelistest, mida pakuvad otsused ja kokkulepped, mille suhtes erandit kohaldati.

113 Menetlusse astunud RTVE väidab, et "avaliku teenuse" ja "avaliku teenuse osutamise kohustuse" mõistet ei saa võrdsustada. Viimasest mõistest lähtutakse ühenduse terminoloogias väljendis "üldist majandushuvi esindav teenus", mis on esitatud asutamislepingu artikli 90 lõikes 2. Otsus ei ole kunagi lähtunud põhimõttest, et kõik ERLi liikmed oleksid üldist majandushuvi esindava teenuse ülesandega ringhäälinguettevõtjad, mis tähendaks, et neile oleks ametliku aktiga seatud põhikirjalisi kohustusi. Ta nendib, et teatud ERLi liikmed on sellises olukorras, kuid piirdub möönmisega, et ERLi liikmeid kommertskanalitest eristav tunnus on esimeste soov pakkuda mitmekesiseid saateid, mis hõlmavad tingimata ka vähem atraktiivseid spordialasid, olenemata nende tootmise maksumuse ja tasuvuse suhtest.

– Esimese Astme Kohtu hinnang

114 Esimese Astme Kohus leiab talle tavapäraselt kuuluva kontrolliõiguse raames, et tuleb veel uurida – täiendavalt uurida, kui võtta arvesse asjaolu, et ta tuvastas just asutamislepingu artikli 85 lõike 3 rikkumise, mis õigustab otsuse tühistamist –, kas üldhuviteenuse osutamise eriülesande mõiste, nagu see otsuses ära on toodud, kujutab endast olulist tegurit, mida võiks asutamislepingu artikli 85 lõike 3 kohaldamisel arvesse võtta, või mitte, eriti mis puutub punktis a ette nähtud tingimusse. Eitava vastuse korral peab Esimese Astme Kohus järelutama, et komisjon on teinud sellist tegurit arvesse võttes õigusvea, mis võib moonutada tema hinnangut nende konkurentsieeskirjade hädavajalikkuse kohta, mille suhtes ta erandi tegi (vt Esimese Astme Kohtu eespool viidatud otsuse *La Cinq vs. komisjon* punkti 63 ja 2. mai 1995. aasta otsust liidetud kohtuasjades *T-163/94* ja *T-165/94: NTN Corporation ja Koyo Seiko vs. nõukogu*, EKL 1995, lk II-1381, punktid 113 ja 114).

115 Otsust lihtsalt lugedes tuleb nentida, et vastupidiselt komisjoni väitele osutub tema kasutatud üldhuviteenuse osutamise eriülesande mõiste nimetatud otsuse põhjendamisel üheks põhiteguriks. Otsuse väitel (punktid 5, 11, 19, 20, 45, 60, 72 ja 74) annab sellise üldhuviteenuste osutamise eriülesande täitmise võimaluse saada ERLi tegevliikmeks ning niisuguse ülesandega seotud piirangud õigustavad ERLi eristaatust konkurentsieeskirjade seisukohalt. Üldhuviteenuse osutamise eriülesande mõiste on seega sellisel kujul, nagu komisjon seda määratleb, esmatähtis nende isikute rühma määratlemisel, kelle suhtes vaidlusalust erandit kohaldatakse.

116 Otsuse väitel iseloomustab üldhuviteenuse osutamise eriülesannet eriti "kohustus pakkuda mitmekesist programmi, sh kultuuri-, haridus- ja teadussaateid ning vähemuspublikule mõeldud saateid, ning kohustus teenindada kogu riigi elanikkonda, olenemata selle maksumusest" (punkt 5). Seega kordab otsus sisuliselt üldist majandushuvi esindavate teenuste osutamise eriülesande üksikasju, mis on sätestatud asutamislepingu artikli 90 lõikes 2, nii, nagu seda tõlgendab ühenduse kohus, nimelt tuleb teenust osutada "kõigi kasutajate huvides, kogu liikmesriigi territooriumil [...], olenemata konkreetsest olukorrast ja üksiktoimingute majanduslikust tasuvusest" [mitteametlik tõlge] (vt Euroopa Kohtu 19. mai 1993. aasta otsust kohtuasjas *C-320/91: Corbeau*, EKL 1993, lk I-2533, punkt 15). Lagemaks asutamislepingu artikli 85 lõike 3

punktiga a seotud tingimust täidetuks, võttis komisjon järelikult arvesse tegureid, mis kuuluvad asutamislepingu artikli 90 lõike 2 kohaldamisalasse.

117 Kuna aga otsuse enda (punkti 78) väitel ei saa artikli 90 lõiget 2 kohaldada, ei saa tegurid, mis on sisuliselt seotud selle artikliga, olla käesoleval juhul ilma muu õigustusega artikli 85 lõike 3 kohaldamise kriteeriumiks.

118 Komisjon võib asutamislepingu artikli 85 lõike 3 alusel erandi kohaldamiseks lähtuda tervikhinnangu raames muidugi üldhuvide kaitsmisega seotud kaalutlustest. Käesoleval juhul oleks ta pidanud siiski tõendama, et sellised kaalutlused nõuavad, et spordivõistluste ülekandeõigused oleksid ainuõigused, nagu otsuses on ERLi liikmete kasuks sätestatud, ning et see ainuõiguslikkus on neile õiglase investeeringutasuvuse saavutamiseks hädavajalik (punkt 71).

119 Oma vastuses Esimese Astme Kohtu kirjalikule küsimusele sellise ainuõiguslikkuse vajalikkuse kohta piirdus komisjon aga oma otsuse punktidele 24 viidates üksnes kinnitamisega, et teatavast "lävest" allpool ei ole spordivõistluste teleülekandeõiguste omandamine väga kõrge hinnaga "enam majanduslikult põhjendatud" ning "õiglase investeeringutasuvuse mõistet ei saa täpselt arvudes väljendada", vaid see vastab pigem "ringhäälinguettevõtjate üldisele finantstasakaalule".

120 Neist väidetest järeldub, et komisjon ei lähtunud konkreetsete majandusandmete miinimumist, milleks oleksid võinud olla ERLi liikmete tehtud investeeringute arvilised suurused nende riikide majanduslikult erinevates kontekstides ning konkreetsete arvutused, mis näitaksid nende investeeringute ja spordiülekannetega seotud kulude omavahelist suhet. Neil asjaoludel ei saa ühenduse kohtunik komisjoni vastavaid põhjendusi kohtupraktikaga seotud raamides isegi mitte kontrollida.

121 Nii või teisiti oleks komisjonil alust võtta artikli 85 lõike 3 alusel erandi tegemisel arvesse ülesandeid ja kohustusi, mis ERLi liikmetele üldhuviteenuse osutamise ülesandest tulenevalt langevad, ainult siis, kui ta uuriks hoolikalt ja erapooletult, nagu nõuab eespool viidatud (punkt 93 *in fine*) kohtupraktika, teisi toimiku tähtsust omavaid asjaolusid, näiteks nende ülesannete ja kohustuste rahalise hüvitamise süsteemi olemasolu võimalust, piiramata asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamist. Komisjon väitis aga sõnaselgelt, et ERLi liikmete väidetavat eesõigustatud rahastamist ei ole vaja asutamislepingu artikli 85 lõike 3 raames uurida, kuna selle ainus asjakohane raamistik oleks asutamislepingu artiklid 92 ja 93.

122 Lisaks ei välista otsus, tehes erandi liitumiseeskirjadele, mida ei saa ühetaoliselt ja diskrimineerimatult kohaldada (vt eespoolt punkti 97), ei seda, et mõni pädevate riigiasutuste tunnustatud üldhuviteenuse osutamise ülesandega ringhäälinguettevõtja võiks jääda ilma ERLi kuulumisest tulenevates eelistest, ega seda, et teised ringhäälinguettevõtjad, kellel sellist ülesannet ei ole, võiksid need eelised saada.

123 Sellest järeldub, et lugedes käesoleval juhul asutamislepingu artikli 85 lõike 1 sätetest erandi tegemise kriteeriumiks kõigest teatava üldhuviteenuse osutamise eriülesannet, viidates sisuliselt üldist majandushuvi esindavate teenuste osutamisele, mida käsitletakse asutamislepingu artikli 90 lõikes 2, lähtus komisjon oma arutluskäigus asutamislepingu artikli 85 lõike 3 ekslikust tõlgendusest. See õigusviga võib moonutada hinnangut, mille komisjon andis nende konkurentsipiirangute hädavajalikkusele, millele ta erandi tegi.

124 Järelikult tuleb selle sätte rikkumisega seotud väite teine pool vastu võtta.

125 Uuritava väite kahte poolt puudutavast arutluskäigust nähtub, et komisjoni järeldus, nagu oleksid konkurentsipiirangud, millele ta erandi tegi, eriti ERLi liitumiseeskirjadest tulenevad piirangud, selle sätte tähenduses hädavajalikud, põhines asutamislepingu artikli 85 lõike 3 ekslikul tõlgendusel.

126 Järelikult tuleb otsus tühistada, ilma et oleks vaja otsustada teiste esitatud väidete üle või alustada hagejate nõutud uurimistoiminguid.

Kohtukulud

127 Kodukorra artikli 87 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

128 Kuna komisjon on kohtuvaidluse kaotanud ning hagejad ja kohtuasjas T-542/93 menetlusse astunud SIC on oma kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb komisjoni kohtukulud jätta tema enda kanda, samuti mõista talt välja hagejate ja SICi kohtukulud.

129 Kuna M6 nõudis, et kohtukulud, mis on seotud ERLi menetlusse astumisega kohtuasjas T-528/93, jäetaks ERLi kanda, tuleb ERLi kohtukulud jätta tema enda kanda, samuti mõista talt välja M6 kohtukulud, mille see on kõnealuse menetlusse astumise tõttu kandnud. Kuna RTI ei ole nõudnud, et RAI hüvitaks kohtukulud, mis on seotud tema menetlusse astumisega kohtuasjas T-542/93, jäävad selle menetlusse astuja kanda üksnes tema enda kohtukulud. Vastavalt Telecinco nõuetele jäävad seoses RTVE menetlusse astumisega kohtuasjas T-543/93 RTVE kanda üksnes tema enda kohtukulud. Viimaks, kuna Antena 3 ei ole nõudnud, et RTVE hüvitaks kohtukulud, mis on seotud tema menetlusse astumisega kohtuasjas T-546/93, jäävad selle menetlusse astuja kanda üksnes tema enda kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1) Tühistada komisjoni 11. juuni 1993. aasta otsus 93/403/EMÜ EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohaldamise menetluse kohta 85 (IV/32.150 – ERL/Eurovisiooni süsteem, EÜT L 179, lk 23).

2) Jätta komisjoni kohtukulud tema enda kanda ning mõista talt välja hagejate ning menetlusse astuja Sociedade Independente de Comunicação SA kohtukulud.

3) Jätta Reti Televisive Italiane SpA enda kanda tema kohtukulud, mis on seotud Radiotelevisione italiana SpA menetlusse astumisega. Jätta Gestevisión Telecinco SA ja Antena 3 de Televisión kummagi enda kanda nende kohtukulud, mis on seotud Radiotelevisión española menetlusse astumistega.

4) Jätta menetlusse astunud Euroopa Ringhäälinguliidu kohtukulud tema enda kanda ja mõista talt välja hageja Métropole télévision SA kohtukulud, mis on seotud tema menetlusse astumisega. Jätta menetlusse astunud Radiotelevisione italiana SpA ja Radiotelevisión española kohtukulud nende enda kanda.

Saggio

Kirschner

Kalogeropoulos

Tiili

Moura Ramos

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 11. juulil 1996 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

H. Jung

A. Saggio